

Donald Trump a alternativní pravice: Evropeizace republikánů

7.11.2016

Roman Joch

V souvislosti s kandidaturou Donalda Trumpa na prezidenta za Republikánskou stranu se v USA začalo hovořit o alternativní pravici neboli alt-right. Ta ho podporuje a Trump se od ní nedistancoval. Jde prý o alternativní pravici k té dosavadní, od které se liší tím, že je rasistická, bělošsky etnicko-nacionalistická a často antisemitská.

Tak tomu sice je, ale pravda je jako vždy mnohem složitější. A k jejímu pochopení je třeba nejprve znát původní, „nealternativní“ americkou pravici, jež vznikla v prvním desetiletí po druhé světové válce ze tří na sobě nezávislých skupin.

Klasičtí liberálové a tradicionalisté

První skupinu této americké poválečné pravice tvořili klasičtí liberálové, v USA nazývaní také libertariáni. Požadovali co největší osobní svobodu, omezení moci státu, malou federální vládu, svobodný trh, nízké daně i státní výdaje. Byli proti socialismu a státním zásahům do života člověka i společnosti.

Mezi hlavní osobnosti patřili rakouští ekonomové Ludwig von Mises (1881–1973) a jeho žák Friedrich von Hayek (1899–1992), který žil po druhé světové válce dvanáct let v USA, z Američanů pak ekonom Milton Friedman (1912–2006).

Druhou skupinou byli tradicionalisté podobní evropskému konzervatismu. Zdůrazňovali řád, tradice, hodnoty, autoritu, morálku a hierarchii v životech lidí i společnosti. Byli proti masovosti, konzumerismu, morálnímu i hodnotovému relativismu, který, jak věřili, vyústí v nihilismus.

Mezi jejich hlavní představitele v USA patřili političtí myslitelé Richard Weaver (1910–1963), Russell Kirk (1918–1994) a sociolog Robert Nisbet (1913–1996). K tradicionalistům se řadí i klasičtí filozofové, kteří do USA emigrovali z Evropy, pronikavě kritizovali modernitu a dodnes mají vlivné žáky na univerzitách – nejvýznamnějšími byli Leo Strauss (1899–1973) a Eric Voegelin (1901–1985).

Antikomunisté

Třetí skupinu představovali antikomunisté, kteří byli přesvědčeni, že ani nekomunistická poválečná demokratická levice nechápe komunismus a jeho hrozbu. Považovali její politiku, jež usilovala o zadržování komunismu, za nedostatečnou, a místo ní doporučovali zatlačování komunismu – vytlačení sovětské moci ze střední Evropy a Pobaltí.

Mnoho z nich bylo dříve komunisty, a proto se domnívali, že komunismu rozumějí lépe než ti, kdo komunisty nikdy nebyli. Nejvlivnějšími byli bývalý komunist a sovětský agent Whittaker Chambers (1901–1961) a někdejší trockista, filozof a geopolitický stratég James Burnham (1905–1987).

Někteří myslitelé byli součástí dvou skupin, například Max Eastman (1883–1969), v minulosti přítel komunistického novináře Johna Reeda, byl libertarián i antikomunista, ale tradicionalisty příliš neoblíboval. Willmoore Kendall (1909–1967) a Brent Bozell (1926–1997) byli tradicionalisty i antikomunisty, ale klasický liberalismus odmítali. Někteří pak byli libertariány a tradicionalisty, ale izolacionisty, a tudíž proti ideologii antikomunismu, protože USA zatáhne do zahraničních válek a intervencí.

William F. Buckley a Frank S. Meyer

Všechny tři skupiny jsou názorově částečně kompatibilní, ale zároveň mezi nimi existuje napětí. Proto byla pro vytvoření americké pravice – nazývané v USA konzervatismus – důležitá jejich „fúze“, o níž se nejvíce zasloužili William F. Buckley mladší (1925–2008) a Frank S. Meyer (1909–1972).

William F. Buckley mladší v roce 1955 ve 30 letech založil National Review, ve druhé polovině 20. století nejdůležitější časopis americké pravice. Buckley byl libertarián, pokud jde o domácí politiku a rozsah státu, stoupenec kapitalismu, tradicionalistický katolík a striktní antikomunista a studenoválečník. A časopis otevřel autorům ze všech tří skupin a umožnil jim se vzájemně ovlivňovat.

Frank S. Meyer se jako židovský mladík stal na Oxfordské univerzitě komunistou, na konci druhé světové války se však s komunismem rozešel a stal se přesvědčeným antikomunistou. Poskytl americké poválečné pravici „dvorní“ filozofii, která dostala označení „fuzionismus“, a šlo o smíření klasického liberalismu a morálního a náboženského tradicionalismu.

Meyer tvrdil, že pravdu mají libertariáni i tradicionalisté, ale každý jinak. V politice je nejvyšší hodnotou svoboda, lidé mají být co nejsvobodnější od státních přinucení a donucení. Chtějí-li tradicionalisté státem vnučovat či vynucovat ctnost, mýlí se, protože aby jí byla, musí být dobrovolná. Jednání z donucení není ctnostné. Tradicionalisté však mají pravdu, že ctnost je správným cílem lidského života. Aby lidé byli ctností, musejí být svobodní; nemají-li svobodu být neřestnými, nemohou být ctnostnými.

Na druhou stranu však také platí, že nejsou-li lidé ctnostní, svobodu neuchrání a ztratí ji – buď podlehnou tyranům v zahraničí, nebo měkkému despotismu doma. V politice tento postoj poprvé reprezentoval senátor Barry Goldwater (1909–1998), když v roce 1964 neúspěšně kandidoval na prezidenta.

Buržoazní morálka a stabilní rodina

Následný vývoj připojil k americké pravici další dvě skupiny, což ji posílilo. Na přelomu 60. a 70. let to byli neokonzervativci, původně levicoví intelektuálové, pro něž nová levice 60. let posunula Demokratickou stranu příliš doleva. Ta v důsledku války ve Vietnamu opustila antikomunismus a přestala Sovětský svaz považovat za hrozbu.

Podle neokonzervativců, stoupců zahraniční politiky zadržování komunismu, to bylo chybné a nezodpovědné. A vadilo jim i morálně-kulturní rebelantství nové levice v podobě sexuální revoluce a radikálního feminismu. Naopak, vyznávali buržoazní morálku a stabilní rodinu, obojí považovali pro svobodnou a demokratickou vládu za nezbytné.

Neokonzervativci, kteří dříve podporovali občanská práva barevných menšin a odstranění segregace, se postavili proti takzvané pozitivní diskriminaci ve prospěch černochů (affirmative action), již považovali za neférovou a proti ideálu meritokracie – oceňování lidí na základě jejich zásluh. Z těchto důvodů postupně přešli na pravici – nejvlivnějšími byli Irving Kristol (1920–2009), Norman Podhoretz, Michael Novak, Samuel Huntington (1927–2008), Midge Decterová a Jeane Kirkpatricková (1926–2006).

Nová napětí a štěpení

Druhou skupinou byla takzvaná náboženská pravice, konzervativní evangelikálové, kteří byli původně apolitičtí, anebo volili republikány i demokraty. Když však levice a Demokratická strana začaly podporovat radikální feminismus a neomezené právo na potrat, pod vedením kazatele Jerryho Falwella (1933–2007) a politického aktivisty Paula Weyricha (1942–2008) se zorganizovali a začali podporovat Republikánskou stranu.

Příchod těchto dvou skupin k pravici a politický vzestup telegenického „velkého komunikátora“ Ronalda Reagana způsobily, že tento bývalý guvernér Kalifornie byl v roce 1980 jako první čistý konzervativce zvolen prezidentem USA. Důsledkem jeho působení bylo výrazné snížení daní (cíl libertariánů) a rozpad Sovětského svazu (cíl antikomunistů).

Po Reaganovi začala u konzervativců, kteří vždy byli heterogenním hnutím, nová napětí a štěpení. Mnozí dokonce předpovídali, že se konzervatismus rozpadne. Libertariáni a tradicionalisté se vydali vlastními cestami, protože antikomunismus, jenž konzervatismus stmeloval, přestal fungovat, neboť říše zla se zhroutila. Existoval však i společný nepřítel – levice v USA nazývaná liberální a v současnosti progresivismus, který stále více usiluje o větší stát a zničení židovsko-křesťanské morálky ve prospěch feminismu.

Paleokonzervativci

Po skončení studené války vzniklo napětí mezi neokonzervativci a skupinou, která si začala říkat paleokonzervativci. Ti první tvrdili, že ani po pádu sovětského impéria USA nemají polevit z aktivní internacionalistické zahraniční politiky a podporovat všechny liberální demokracie.

Svět pak bude nejen svobodnější, ale i bezpečnější, neboť liberální demokracie mezi sebou neválčí. A současně kombinace „svobodné tržní hospodářství a stabilní manželské rodiny“ je optimálním, univerzálně platným modelem společenské existence. Hlavními mluvčími tohoto názorového proudu byli William Kristol, Robert Kagan, David Brooks a David Frum.

Paleokonzervativci v reakci na neokonzervativní univerzalizmus začali zdůrazňovat americký partikularismus a po kolapsu SSSR požadovali, aby se USA vrátily k izolacionismu. Odmítali

svobodný obchod a žádali protekcionismus, ochranu amerického průmyslu cly a tarify. A měli za to, že státní politika má být ve prospěch bílé střední třídy, bez privilegií pro rasové menšiny.

Rasová privilegia odmítali i ostatní konzervativci, ale používali univerzální jazyk rovnosti bez ohledu na barvu pleti. Paleokonzervativci však hlásali, že politika má dávat přednost anglicky mluvícím bělochům, neboť tvoří kulturní a historické jádro amerického národa. Jejich hlavním politickým mluvčím byl publicista Patrick Buchanan.

Politika identit

Americká liberální levice od 30. let 20. století a prezidenta Franklina D. Roosevelta a jeho programu New Deal byla a je analogií evropské sociální demokracie – požaduje rozsáhlejší stát, především federální vládu, štedřejší sociální programy pro chudé, a proto i vyšší daně. Od 60. let však pro ni nabývaly na významu nejen sociální, ale stále více i rasové a kulturně-morální otázky.

Americký liberalismus prosadil zrušení rasové segregace vynucované jižanskými státy, což jej ctí, ale na konci 60. let ideál rovnosti bez ohledu na barvu pleti opustil a přiklonil se k takzvané pozitivní diskriminaci (zvýhodňování příslušníků rasových menšin) s tím, že rasové menšiny v minulosti trpěly, a proto jsou nyní chudší a společensky na nižší úrovni. Je tedy třeba jim pomáhat a při přijímání na školy a do zaměstnání jejich (i méně talentované) příslušníky upřednostňovat před bělochy, kteří byli v minulosti privilegováni.

Americká levice postupně začala vyznávat politiku identit – pomáhat lidem na základě jejich kolektivní identity a nevnímat je jako jednotlivce. Z identit byla na prvním místě třída, tedy sociální zařazení, pak rasa a následně pohlaví – ženy byly považované za utlačované. A nakonec sexuální orientace nabývající stále neurčitější podoby, protože sexuální menšiny byly v minulosti perzekvované.

Poslední kolektivní identitou je genderová, pohlavní. Člověk má právo zvolit si nejen svou sexuální orientaci, ale i pohlaví. Narodím-li se anatomicky jako muž a považuji se za něho, jsem takzvaný cis-genderový muž. Pokud se však považuji za ženu, jsem trans-genderová žena. A opačně, pokud jsem anatomicky žena, ale myslím si, že jsem nebo bych měla být muž, jsem trans-genderový muž.

Jako trans-genderový muž či trans-genderová žena mám právo používat toalety a sprchy pohlaví, s nímž se identifikuji, nikoli toho, jehož jsem reálně (anatomicky) členem. Jinými slovy, pokud anatomickému muži, který se považuje za trans-genderovou ženu, někdo brání jít na dámské toalety či do sprch, kde jsou cis-ženy, tedy ženy, porušuje tím prý jeho lidská práva. Jako když v minulosti bílí rasisté bránili černochem chodit na toalety a do restaurací „jen pro bílé“.

Nepřípustnost kritiky privilegií

To je nyní v USA hlavní „lidsko-právní“ kauza – nikoli za práva sexuálních menšin, v níž ty zvítězily, když Nejvyšší soud USA v roce 2015 v rozhodnutí případu Obergefell versus Hodges poměrem 5:4 „nalezl“, či spíše vymyslel v Ústavě, kterou v roce 1787 napsal James Madison a do níž moralistní viktoriáni po zrušení otroctví připojili v roce 1868 14. dodatek o rovné ochraně všech (bez ohledu na rasu), právo na homosexuální manželství.

Tento boj není za práva lidí s menšinovou sexuální orientací, ale za „práva“ lidí, kteří si myslí, že mají pohlaví jiné, než mají, navštěvovat toalety a sprchy pohlaví, o kterém si myslí, že je mají,

nebo by měli mít. Stoupenci privilegií v minulosti utiskovaných kolektivních entit se domnívají, že ti, kdo nejsou jejich členy, nemají právo tato privilegia kritizovat.

Pokud například bílý muž na univerzitě kritizuje společenský problém, je mu řečeno, že by si měl vzhledem ke svým privilegiím (bílá, mužská, heterosexuální) uvědomit, že jeho kritika není na místě, protože nechápe historické utrpení menšin, a navíc z něho právě ta privilegia promlouvají. Neargumentuje racionálně, jak se snaží sugerovat, ale jen sobecky, aby si svá privilegia zachoval.

Tento bílý muž pak má jedinou možnost – omluvit se. Pokud se totiž za svůj názor neomluví, je rasista, mužský šovinista, homofob a trans-fob. Akademická levice tvrdí, že není možné koncept identit racionálně zpochybňovat. Bylo by to komické, kdyby to nebylo tragické, neboť to představuje konec kritického myšlení zahájeného Sókratem.

Fenomén 21. století

Alternativní pravice, neboli alt-right, navazuje na paleokonzervatismus a tři prezidentské kandidatury Patricka Buchanana v 90. letech 20. století, ale je fenoménem 21. století, přičemž do centra pozornosti ji vynesla až předvolební kampaň Donalda Trumpa. A jsou pro typické tři postoje.

První je nejteoretičtější a představují jej bílí etničtí nacionalisté, kteří si říkají „rasialisté“ (zkratka „rasový realisté“) a popírají, že by byli rasisty. Tvrdí, že rasa je realitou, a že američtí běloši by měli stejně jako černoši, hispanci a další menšiny usilovat o privilegia na základě rasy a trvat na dominanci bělošské kultury evropského původu v USA – aby bělochů byla a zůstala většina (tedy aby byla ukončena imigrace všech nebělochů) a aby se za svou rasu a její úspěchy nestyděli.

Patří mezi ně zakladatel webové stránky American Renaissance Jared Taylor, mladý publicista Richard Spencer, který nejvíce prosazuje pojem alt-right, a profesor psychologie Kevin MacDonald, známý svou kontroverzní teorií o údajné „skupinové evoluční strategii“ Židů.

Radikální publicisté

Druhý postoj zastávají především mladí pravicoví radikální publicisté, pro které je Republikánská strana i konzervativci hlavního názorového proudu umírněná. Jsou přesvědčeni, že americká pravice s levicí prohrává, protože je příliš gentlemanská a málo tvrdá. Levice ovládá společenské, kulturní a akademické prostředí, a proto se jí konzervativci usilující o její respekt a uznání přizpůsobují.

Navíc vrcholní republikánští politici jsou součástí téhož washingtonského establishmentu jako ti demokratičtí, proto zásadní opozici vůči nim nenabízejí. Například prezident Barack Obama v roce 2010 prosadil reformu systému zdravotní péče, takzvanou Obamacare, poté sice demokrati ztratili většinu ve Sněmovně a v roce 2014 i v Senátu, ale republikáni Obamacare nezrušili.

Nebo v důsledku rozhodnutí Nejvyššího soudu v případě Obergefell vs. Hodges květináři, fotografové, cukráři, kteří odmítnou asistovat při homosexuálních „svatbách“, dostávají vysoké pokuty za diskriminaci, jež jim ničí byznys, a pokud je nezaplatí, jdou do vězení. Jsou sice přesvědčeni, že „homosexuální manželství“ neexistuje, a proto se na takové „svatbě“ nechtějí podílet, ale nemají žádný problém obsloužit homosexuální zákazníky. Republikáni ani konzervativci však s tímto problémem nic neudělali.

Stoupenci alt-rightpro ně vymysleli nadávku „cuckservative“ – zkratka cuckold(paroháč) a conservative. Cuckservative je „paroho-konzervativec“ smířený s tím, že s jeho ženou souloží někdo jiný, nejlépe levicový černoch, a on se na to bezradně dívá. Takto se prý konzervativci bezradně dívají, jak levice „jebe“ jejich vlast, kulturu a společnost...

Internetoví autoři

Chce to tudíž někoho tvrdšího, kdo zničí establishment, jako je Donald Trump. Klíčovým úkolem je zastavit imigraci z třetího světa, protože většina imigrantů volí levici. Bude-li imigrace postupovat současným tempem, v USA bude trvale levicová většina a pravice už nikdy nebude vládnout. Tento názor zastává nejen alt-right, ale i většina konzervativců a republikánů.

Předtím je však nutné zbavit se politické korektnosti a útlocitu vůči rasovým, etnickým a jiným menšinám. Nejtvrději proti politické korektnosti vystupuje webová stránka Breitbart. Dva její mladí autoři, Allum Bokhari (Brit s jihoasijskými předky) a Milo Yiannopoulos (Brit s řeckým otcem žijící v USA, hrdý, otevřený gay), zveřejnili letos v březnu „oficiálního“ a značně čteného průvodce alternativní pravici. Šéf Breitbartu Stephen K. Bannon je nyní ředitelem předvolební kampaně Donalda Trumpa.

Třetí postoj v rámci alt-right zastávají většinou anonymní, a často mladí internetoví autoři. Stejně jako v případě druhého postoje jsou nekompromisně proti politické korektnosti, jenž se u nich projevuje tvrdým vystupováním vůči menšinám. Jsou přesvědčeni, že jakýkoliv levicově-liberální respekt musí být zničen, a proto se vysmívají i holocaustu a jeho obětem, případně „žertují“ o holocaustu č. 2. Mnozí z nich jsou antisemité.

Tito mladí internetoví autoři představují jednu z forem současné vzpoury proti levicově-liberálním společenským konvencím a velebení menšin stejně jako před půl stoletím jí byly u hippies sex, drogy a rokenrol. V USA sice nejsou jedinou vzpourou, jsou i jiné na levici, například Black Lives Matter nebo Occupy Wall Street, ale Žida rádi posílají do plynu.

Novopohanský politik

USA se evropeizují, tedy etatizují a odkřesťanšťují. Barack Obama socializoval zdravotní péči, neúspěšný demokratický kandidát na prezidenta Bernie Sanders a jeho stoupenci chtěli otevřeně socialismus a Hillary Clintonová slibuje sice méně než Sanders, ale více než Obama. Donald Trump a alt-right jsou pak příznakem evropeizace i americké pravice.

Donald Trump a alternativní pravice jsou partikularističtí, bělošsky etnicko-nacionalističtí. Jejich analogií je francouzská Národní fronta, představují tudíž transplantát evropské pravice do USA a jsou pro americký konzervatismus výzvou, zda si udrží dosavadní univerzální charakter, anebo se stane etnickým nacionalismem evropského typu.

Vzestup etnického nacionalismu a „rasialismu“ je důsledkem odkřesťanštění americké pravice. Donald Trump je příkladem postkřesťanského, novopohanského politika na pravici. Pokud z pravice odstraní křesťanský humanismus a univerzalizmus, přesvědčení o vnitřní hodnotě každé lidské bytosti, zbude kmen, etnikum, rasa...

Levice náboženskou pravici nikdy nechápala a vždy ji démonizovala. Někteří levicoví liberálové považovali znovuzvolení George W. Bushe v roce 2004, což byl politický vrchol náboženské pravice, za začátek teokracie.

Otázka rozdílu

Levicoví liberálové bělošské etnické nacionalisty nenávidí, přičemž ty z jiných ras „chápu“ a „vcít'ují“ se do nich, aniž by si uvědomovali, jak se jim svým relativismem podobají. Náboženské konzervativce vystupující proti potratům považují za hrozbu pro sebe samé i svou svobodu. Jaký je však rozdíl mezi postojem levicových liberálů k nenarozeným dětem a anonymního blogera alt-right, který navrhuje všechny ilegální imigranty postřílet?

Alt-right a hnutí bělošského etnického nacionalismu je reakcí na levicovou politiku identit. A vlastně její kopíí, jen ve prospěch jiné kolektivní entity, bílých mužů – například středního věku, střední třídy či sexuální orientace. Dalo se počítat s tím, že čím více bude levice politiku identity v zájmu svých oblíbených skupin prosazovat, tím dříve a silnější bude reakce. Mezi revolucí a kontrarevolucí v prostředcích až takový rozdíl není. V tomto smyslu je alt-right pravice, která „zlevicovatěla“.

Pokud však americká pravice opustí svou dosavadní politiku rovnosti před zákonem a maximální svobody ve prospěch privilegií kmene, nebude to vina levice, nýbrž pravice. Levice by si však měla uvědomit, že si o to svou politikou říká. Jednou věcí je pomoc nebožákům a naprosto jinou politika identity ústící až v požadavek, aby dospělí muži měli přístup na toalety a sprchy, kam chodí malé holčičky, a každý, kdo to kritizuje, byl bigotní trans-fob. Pak se nelze divit, že vznikne alt-right.

Vyšlo na České pozici